

ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΝ Γ' *

Παναγιώτατέ μοι Πάτερ και Δέσποτα,

† Τὴν ὑμετέραν παναγιότητα δουλικῶς προσκυνῶ και τὰς ἀγίας αὐτῆς χεῖρας πανευλαβῶς και περιποθῆτως ἀσπάζομαι και καταφιλῶ. Δύο ἱερὰ τῆς ὑμετέρας παναγιότητος γράμματα μετὰ πολλῆς τῆς εὐλαβείας και περιχαρείας ἐδέχθην, τὸ μὲν ἀπὸ πέρυσι γεγραμμένον τῶν ἀγίων ἀποστόλων, μεθ' οὗ ἦν και ἡ πρὸς τὸν μακαριώτατον ἀλεξανδρείας τῆς παναγιότητός της ἐπιστολή, τὸ δὲ ἐφέτος μαρτίου ἕκτη. Ἄλλ' ἐκεῖνο μὲν μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν, και οὐ παρ' Ἀλεξάνδρου ἱερέως, ὡς ἔγραφεν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἀγίου Κασανδρείας, τὸ δὲ μαρτιᾶτικο και αὐτὸ μόλις τέλη Ἀπριλλίου. Ἐξ ὧν ἀμφοτέρων εὐαγγελισθεὶς τὴν ὑπὲρ τι ἄλλο ποθητὴν μοι, και τιμαλφεστάτην ὑγείαν της, ὑπερέσθην, και τὸν διατηροῦντα αὐτὴν ἅγιον Θεὸν ἀπὸ καρδίας ἐδόξασα, οὐ τῷ ἀπλέτῳ ἐλέει διὰ τῶν παναγίων της εὐχῶν ἀνάγωγος ζωῆς ὑγαίνω, ἔγνων δὲ και τὰ ἐν αὐτῆς κελευόμενα. Και περὶ μὲν τοῦ ἱερέως ἐπειδὴ, ὡς εἶπα, δὲν τὸν εἶδα, οὐδὲ τὴν ὑπόθεσιν και χρεῖαν του ἔμαθα, και δι' αὐτὸ οὐδ' εὐθὺς μετ' αὐτοῦ, ὡς δρίζει, τὴν ἀπόκρισιν ἔκαμα, και ἔμεινεν ἕως τώρα, διὰ τὸ ὅσοτον νομίζω ἀπάνω μου ἔκακίωσετε, και μὲ δίκαιον μὴ εἰδότες τὸ αἷτιον. Διὰ δὲ τὸ (δυσανάγνωστος λέξις) ἰδοὺ στέλλω τὸ πλέον καλῆτερον διηρημένον εἰς δύο χαρτίαι· και τὰς μὲν ρίζας τὰς κάνει κόνιν ἢ πάσχουσα, τὸ δὲ ἄλλο τὸ θράζει μὲ τὸ νερὸ και τὸ πίνει, ἔτσι μ' ἔμαθαν και μὲ εἶπασιν νὰ τὸ γράψω. Εἶναι θαρρῶ αὐτοῦ ἔτι και ἱατρὸς ὁ φράγγος ἐκεῖνος, ὁποῦ πρόπερσι διὰ στίχων τί ἐστι Καισάριος, ἃς ἔχη τὴν εὐχὴν τοῦ Χριστοῦ, ἐξήγησε, και μ' ἐστόλισε. Και ἴσως ἤξεύρει τὴν τούτου χρῆσιν και ἔκδοσιν. Δι' ἀγάπην τῆς παναγιότητος ἐπῆγε κ' ἐζήτησε και τὸ ἦῤυρεν ὁ προηγούμενος τοῦ Κουτλουμουσίου κύρ Σεραφεῖμ ὁ ἐξ Ἄντρου, ὁποῦ, ὅταν ἐπηγαίνετε εἰς τὴν ἔξοριαν, ἔτυχε και αὐτὸς εἰς τὸ αὐτὸ καράδι, πηγαίνωντας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἰς τὸν ἅγιον Ἀλεξανδρείας, ὅστις πρόριτα ἐστάθη εἰς Σμύρνην μὲ ταξίδι, και δυὸ δυὸ μ' ἐπαράγγειλε

* Συνέχεια ἐκ τοῦ 14' τόμου σ. 71.

νὰ τὰ γράψω ταῦτα, καὶ πῶς προσκυνεῖ τὴν ὑμετέραν παναγιότητα, καὶ τὴν ἀγίαν τῆς δεξιᾶν ἀσπάζεται. Περὶ δὲ τῆς ἑορτῆς τῶν εἰσοδίων τῆς Παναγίας, μεγάλη ἢ χάρις τῆς, ἰδοῦ ὅπου δι' ἀγάπην τῆς Παναγίας, καὶ τὴν ὑμετέραν ἔγραψα, ὡς μ' ἐπρόσταξε, καὶ στέλλω μερικoὺς λόγους τῶν ἀγίων πατέρων, τῶν καὶ πρό, καὶ μετὰ τὴν πέμπτην Οἰκουμενικὴν σύνοδον, ὅπου γράφουσι τὰ κατὰ ταύτην τὴν ἑορτὴν καὶ πληροφοροῦσι τὴν κουριοζιτὰ τῆς. Τὸ δὲ πότε ἐδιωρίσθη, ὡς περιττὸν πάντῃ θαρρῶ καὶ ἄχρηστον, δὲν ἐγράφηκεν, ὅτι οὐδ' ἐγώ, οὐδὲ ἄλλοι, ἔσους ἠρώτησα τὸ ἠῦρα μὲν γεγραμμένον. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ὡς τοιοῦτον, ἐσιωπήθη, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἀνώτερα τούτου καὶ χρησιμώτερα. Περὶ δὲ τοῦ ἱερέως τοῦ λειτουργήσαντος ἄνευ οἴνου, γράφει ἐν πγ: ἐρωταποκρίσει, ὁ μακαρὶτης Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης, ἔτι ἡ λειτουργία αὐτῆ λειτουργία δὲν λέγεται, περὶ δὲ κανόνος δὲν ἀναφέρει. Περὶ δὲ τῆς εἰς τὸν μυστικὸν δεῖπνον καὶ τὴν ἀνάληψιν εὐλογίας, δὲν τὸ ἠῦρα οὐδ' ἐγώ, οὐδὲ ὄσους ἠρώτησα γεγραμμένον, ὅθεν οὐδὲ γράφω, τί λογῆς παρὰ τοῦ Κυρίου ἐγένετο. Παρακαλῶ δὲ τὸν Κύριον νὰ μ' εὐλογήσῃ καὶ μὲ τὸν ἀνάξιον, καὶ ἄς μ' εὐλογήσῃ καθὼς ἠξεύρει, καὶ μὲ τὸν τρόπον ὅπου ἠξεύρει κ' ἐγὼ ἄς μὴ ξεύρω ὁλότελα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. Τοὺς δὲ ἀδελφικοὺς αὐτῆς ἀσπασμοὺς καὶ προσρήσεις, πρὸς μὲν τὸν παναγιώτατον κύρ Κύριλλον δὲν τοὺς εἶπα, ὅτι εἶναι τώρα χρόνος κοντὰ ὅπου εἶναι ἐγκλειστος εἰς τὴν Λαύραν ὡς μακρὰν καὶ γέροντας δὲν ὑπάγω. Πρὸς δὲ τὸν Μακαριώτατον τοὺς εἶπα καὶ τὴν ἐπιστολὴν σας τὸν ἔδωκα, δὲν ἀπεκρίθη δὲ διὰ τὰ καιρικὰ περιστατικά, εὐχαριστεῖ ὅμως τῇ ἀδελφικῇ αὐτῆς ἀγάπῃ καὶ ἀδελφικῶς αὐτὴν κατασπάζεται. Καὶ χατζῆ κύρ Σπαντωνῆς μὲ εἶπε νὰ γράψω τὸ πῶς προσκυνεῖ τὴν ὑμετέραν παναγιότητα καὶ τὴν ἀγίαν αὐτῆς δεξιᾶν πνευλαθῶς κατασπάζεται. Πρὸς τὸν ὅποιον, ἔταν ἦλθε, γράψας τὸ παρὸν παιγνίδι τῆς παιγνιδῶδους μου φαντασίας, τὸ στέλνω πρὸ κουριοζιτὰ, καὶ δι' ἓνα πάλιν παιγνίδι τῆς ὑμετέρας παναγιότητος. Τὰ παρόντα μου γράμματα μὲ τὸ νὰ μὴν ἠῦρα νὰ τὰ στείλω ἐνεῦθεν ἴσια εἰς τὰ αὐτόθι, μὲ ἔλον ὅπου ἐπρόσμενα νὰ εὔρω, ὅτι τώρα τὰ τοιαῦτα δυσεύρετα, διὰ τὸ ὅποιον καὶ τόσον καιρὸν ἀργοπόρησα, τὰ στέλνω διὰ τῆς φίλης μου πατρίδος, μὲ τὸ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ μου Γιαννάκη, μὲ τὸν ὅποιον καὶ ἄλλοτε ἔστειλα, καὶ παρακαλῶ νὰ ἔχω δι' αὐτοῦ πάλιν τὴν ἀπόκρισιν εἰς πληροφορίαν μου, διὰ τῶν σεβασμίων αὐτῆς γραμμάτων δηλωτικῶν τῆς ἐφετῆς μοι ὑγείας τῆς, καὶ τῆς πρὸς ἐμὲ τὸν δοῦλον τῆς δεσποτικῆς εὐνοίας τῆς, καὶ εὐχῶν τῆς,

αἵτινες εἴησάν μοι ἀρρωγοὶ ἐν βίῳ παντί, τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς, ὅ,τι πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ, ἕως οὗ ἡ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ καὶ κινήσῃ πάντα χεῖλη εἰς αἶνον, καὶ δόξαν τοῦ τῶν ἀπάντων Θεοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

αψοδ: μαῖου ζ:

ὁ ταπεινός, καὶ ἀχρεῖτος
Καισαρίος

Τὴν Ὑμετέραν παναγιότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν πανευλαβῶς ἀσπάζομαι.

† Τὸ τοῦ λογιωτάτου κύρ Κωνσταντίνου γράμμα ἔλαβον πρὸ πολ-
λοῦ, καὶ μὲ γράφει νὰ περιέλθω τὰ μοναστήρια, νὰ κοιτάξω ταῖς βιβλιο-
θήκαις καὶ νὰ τὸν εὕρω τὴν λογικὴν τοῦ Βλεμμύδου, νὰ τοῦ τὴν στείλω
πρᾶγμα δυσχερέστατον, ἔχι δυσχερές, καὶ ἀνρίκειον εἰς τὸν λόγον μου,
γέροντα, καὶ ὁποῦ δὲν εὐγαίνω χρόνον ἀπὸ τὸ μοναστήρι μου. Ἐπειδὴ
ὁμοῦ εἰς τὸ αὐτὸ καὶ ἡ ὑμετέρα παναγιότης μέγαρε καὶ μέπροσταζε,
ἰδοῦ ἔπου εὐρέθη ἔχι εἰς μοναστήριον, (καθὼς καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος
γράμματος τοῦ κύρ Χριστοφόρου, ὁποῦ οὐδὲ εἰς τῶν Ἰδίων τῆς μονῆς
τὴν βιβλιοθήκην, θέλετε καταλάβῃ) ἀλλ' εἰς ἓνα λογιώτατον καὶ ὀρθο-
γραμμένη καὶ καλοδεμένη, καὶ παραδομένη εἰς τοὺς μαθητάς του, μὲ
τὸ νὰ μέγυρσε δὲ ὀκτῶ γρόσα, λέγωντας πῶς εἰς τὴν πόλιν καὶ δέκα
ἔχει, μέφάνηκαν πολλὰ καὶ δὲν τᾶδωκα, ἕως νὰ γράψω καὶ νὰ ἐρω-
τήσω. Ἰδοῦ λοιπὸν καὶ γράφω καὶ ἐρωτῶ καὶ ἂν τὴν θέλῃ, ἄς μὲ
στείλῃ τὰ ὀκτῶ γρόσα, ἂν εὕρῃ εὐθὺς κατ' εὐθείαν καίτι ἐδῶ, καὶ θέλω
τὴν στείλει· εἰ δὲ μή, ἄς τὰ στείλῃ εἰς τὴν Σκόπελον, εἰς τὸν Γιαννάκη
τὸν ἀδελφόν μου, καὶ ἄς μὲ γράψῃ καὶ θέλω τὴν στείλει εὐρίσκοντας
καίτι κατ' εὐθείαν αὐτοῦ, ἢ πάλιν ἀπὸ τὴν Σκόπελον διὰ μέσου τοῦ
ἀδελφοῦ μου. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς λογικῆς τοῦ Βλεμμύδου, καθ'
ἡμᾶς, καὶ οὗ τοῦ Βλεμμύδου, καθ' ὑμᾶς κυρίου Νικηφόρου, σοφοῦ καὶ
ἁγίου ἀνδρός, τὴν εὐχὴν του νὰ ἔχωμεν, ἐγώ, καὶ ὁ κύρ Κωνσταντῖνος,
δὲν λέγω ἡ παναγιότης σου, ὅτι ἡ παναγιότης σου ἀρχιερεὺς, καὶ πα-
τριάρχης μάλιστα, ἐκεῖνος δὲ οὐδὲ ἱερεὺς, ἀλλὰ μοναχός, εἰ καὶ ἐβιόσθη
παρὰ τοῦ τότε βασιλέως νὰ γένη πατριάρχης καὶ δὲν τὸ ἔστειρε. Νῦν
δὲ περὶ τοῦ συγχωροχάρτιου δεσπότη γραπτέον Πέρυσι ἀνήμερα τὴν
μεγάλην Πέμπτην μὲ ἦλθεν ὁμοῦ μετὰ τῆς ἁγίας σου ἐπιστολῆς. Τὴν
ἐβδομάδα τῆς διακαινισίμου ἀνοίχθη ὁ τάφος τοῦ δεδεμένου, ἔγινεν ἀκο-
λουθία, παρὰ τῶν ἀσκητῶν ἁγιαννανητῶν, ἀνεγνώσθη τὸ συγχωροχάρτι

τῆς ἡμετέρας παναγιότητος, ἐτάφη πάλιν τὸ λείψανον, μετὰ δύο μῆνας ἀνοίχθη καὶ ὡ τῶν θαυμασιῶν σου Χριστέ βασιλεῦ, ὡ τῆς χάριτος τῶν ἀρχιερέων ἡμῶν, εὐρέθη τελείως λελυμένος ὁ πρὸ τριῶν χρόνων δεδεμένος καὶ ἔνσαρκος¹. καὶ ἅπαντες ἐδώκαμεν δόξαν τῷ Θεῷ, τῷ δόντι ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις, καὶ εὐχαριστήσαμεν καὶ ἐπολυχρονήσαμεν καὶ τὴν παναγιότητά της, ἧς αἱ ἄγιοι εὐχαί εἶψαν μετ' ἐμοῦ, τὰ δὲ ἔτη πλείστα καὶ ἀγαθὰ, ἕως οὐ καὶ πάλιν νὰ ἀνταμωθοῦμεν σὺν Θεῷ, ὡ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν. α. ψοε:

Ὁ ταπεινὸς καὶ ἀχρεὸς δοῦλος της τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου ἀνήμερα,
Καισαρίος Δαπόντες τὴν εὐχὴν του νὰ ἔχω.

Ὁ μακαρίτης καμινάρης Κωνσταντῖνος Ζαγοριανός, (γράφω Ζαγοριανός, πρὸς διαστολὴν τοῦ Κωνσταντῖνου σκοπελίτου, ὃν οἶδας καὶ μέμνησαι) ἐτύπωσε τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους βιβλίον μετ' ἄλλων δύο ἁγίων ἀκολουθίαν, οὕτως διορθωτῆς ἐστάθη ὁ ρηθεὶς σκοπελίτης. ἀπὸ αὐτὰ παρακαλῶ λοιπὸν νὰ ζητήσετε ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του νὰ μετ' ἐστείλετε.

1. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἀναφέρεται ἡ παρὰ πόδας ἀγνώστου μοναχοῦ τοῦ ἁγίου Ὁρους ἐπιστολή, εὐρισκαμένη ἐν σελ. 254 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 122 χειρογράφου. Ἀτυχῶς λείπει ἡ συνέχειά της, διότι ἡ 255 σελὶς καὶ ἡ ἐφεξῆς μέχρι τῆς 279 ἀφηρέθη ὑπὸ ἀγνώστου χειρός. Ἡ ἐπιστολή ἔχει οὕτω:

Ἀκηκῶς παρὰ πολλῶν, Παναγιώτατε Δέσποτα, διὰ τὴν ἐπιείκειαν καὶ ἡμερότητα καὶ εὐπρόσιτον αὐτῆς, τολμηρόν μοι ἔκαμε τὸν οἰκτρότατον δοῦλον της, νὰ ἐμφρασιθῶ τῷ ὕψει τῆς σεβασμίας της Παναγιότητος καὶ νὰ τὴν προσφέρω τὴν παροῦσάν μου αἴτησιν πεπεσιμένος ὢν, ὅτι καὶ ἀκροάσεως θέλω ἀξιωθῆ καὶ τοῦ ποθουμένου θέλω ἐπιτύχει. Ἐχει δὲ ἡ ὑπόθεσις οὕτω γέροντά τινα ἔσχον ὁ ἐλάχιστος, μοναχὸν τῷ σχήματι, τῇ δὲ τάξει πρεσβύτερον καὶ πνευματικὸν τὸ ἐπάγγελμα, ὀνόματι Παρθένιον, μεθ' οὗ καὶ συνέζησα χρόνους μακροῦς. Οὗτος ἦν μὲν ἄπλοῦς ἐκ φύσεως, ζῆλωτῆς ὁμῶς καθ' ὑπερβολὴν τῶν πατριῶν ἡμῶν παραδόσεων καὶ ἀκολούθως ἄκρος ἀντίμαχος τῶν ἑτεροδόξων. Καὶ ἐπειδὴ καθ' ὃν καιρὸν διέπρεψεν ἡ Παναγιότης της εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν καὶ ἀποστολικὸν Θεὸν ἐλαλήθησαν κατ' αὐτῆς δύσφημά τινα ἀδίκως, δηλ. ἀπατηθεὶς καὶ ὁ γέρον μου ἄτε ἄπλοῦς καὶ πιστεύσας αὐτὰ ὡς ἀληθῆ, δὲν τὴν ἐμνημόνευσεν οὐδ' ἀπαξ καθ' ὄλον τὸν καιρὸν τῆς πατριαρχείας της κατὰ τε τοὺς κανόνας καὶ τὴν παράδοσιν ἄλλὰ καὶ ἔποιον ἤκουε νὰ λαλῆ τὰ κατ' αὐτῆς δύσφημα, τούτου ἀκρίτως παραδέχετο συνηγορῶν αὐτῷ, ὡς ὑπὲρ τοῦ δικαίου δῆθεν λαλῶν. Ὅθεν καὶ δὲν ἐφρόντισε τῆς τούτου θεραπείας μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ πρὸ τριῶν χρόνων ἐπλήρωσεν οὗτος τὸ κοινὸν χρέος, τώρα πρὸ ὀλίγου βουληθεὶς ποιῆσαι τὴν τούτου ἀνακομιδὴν, εὗρον αὐτόν, πλὴν τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ἄλυτον καὶ τυμπανιαῖον, ἐλεεινὸν τοῖς ὄρωσι θέαμα καὶ πρόξενον πολλῶν ἐμοὶ δακρύων καὶ ὀδυρμῶν. Ἀναμνησθεὶς λοιπὸν τοῦ μακαρίτου τὸν παράλογον ζῆλον καὶ τοῦ κατ' αὐτῆς ἀδίκου μίσους, προσεξετάσας δὲ ἐμεσίως καὶ περὶ τῆς λύσεως τούτου καὶ θεραπείας, ἔμαθον ὅτι, νὰ ἐκφώνησεν ἡ Παναγιότης της δικαίως ..